

Een ballon die traag leegloopt

Malpertuis, 'Het einde'. PSK. Brussel, 27/3. Nog van 26 tot 28/4 en van 3 tot 5/5 (20.30 uur) in de Norbertijnerkapel, Gent.

Er is iets eigenaardigs aan Beckett-ensceneringen. De overlevering van Becketts werk is zo dominant dat men er amper van los geraakt. Personages zien er ofwel uit als zwervers met wit sliertenhaar, ofwel als clowns. Speelt men Beckett of de Beckett-receptie?

Malpertuis neemt de receptie mee in *Het einde*. Zijn clowneske uitstraling laat Bob De Moor toe om onverminderd te glore van optimisme. Terwijl deze novelle net de diepten van de ellende aftast. Opgewekt brengt De Moor het verhaal van een man die zijn einde nadert: als een ballon die traag leegloopt.

Beckett creëerde het personage vlak na de oorlog. Hij had in het verzet gezeten, de dood gezien, de angst gevoeld bij het onderduiken. Alleen wie zoiets ervaren heeft, kan met zoveel liefde over de menselijke nietigheid schrijven.

De verteller is een nietsnut. Ontslagen uit een opvangtehuis, krijgt hij de kleren van een dode aan. In zijn huurkamer wordt hij opgelicht, later komt hij in een grot en een hut terecht. Melk drinkt hij van uiers die aangekoekt zijn met uitwerpselen. Hij zegt het met een grote vanzelfsprekendheid, alsof het zo hoort. Bob De Moor gebruikt zijn capaciteiten van rasverteller om met zijn eerste Beckett veilig in de haven te komen. Zonder noemenswaardige dipjes houdt hij constant dezelfde concentratie aan. De voorstelling krijgt er een rustige adem door.

Ze ondersteunt het gevoel van aanvaarding waarmee deze kloris zijn levenskracht voelt afnemen. Zijn rug vol psoriasis en niet langer bij machte zijn stoelgang te controleren: het is goed zo.

Met het beeld van een man die opgaat in de stroming van de zeeën, schreef Beckett een van de mooiste teksten over het levens-einde. In die allesomvattende vervaging gaan ook de herinneringen aan de kindertijd op: de Ierse klippen, de bergweiden. Begin en einde, leven en dood, alles komt samen in één comateus overgangsmoment.

Na zo'n indringende passage is de ontmaskering van het personage als schrijver maar een theatraal aardigheidje. Ook zonder clownsneus is deze novelle sterk genoeg. (gse)